

Tillsynsrapport

Montessoriförskolan Vintergatan
2012



Dnr: 2012/KS0219

tyresö kommun



Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Syfte och metod	3
2 Sammanfattande bedömning.....	4
2.1 Om kvalitet.....	4
2.2 Strukturkvalitet (verksamhetens förutsättningar).....	4
2.3 Processkvalitet (arbetet i förskolan)	4
2.4 Resultatkvalitet (måluppfyllelse).....	5
3 Verksamhetens förutsättningar	5
3.1 Allmänt	5
3.2 Personal	5
3.3 Miljö och lokal.....	6
3.4 Säkerhet	7
4 Arbetet i förskolan	8
4.1 Värdegrund och pedagogik.....	8
4.1.1 Slutsatser.....	8
4.1.2 Gjorda iakttagelser	9
4.2 Föräldrasamverkan.....	12
4.2.1 Slutsatser.....	12
4.2.2 Gjorda iakttagelser	12
4.3 Uppföljning, utvärdering och utveckling samt förskolechefens ansvar	14
4.3.1 Slutsatser.....	14
4.3.2 Gjorda iakttagelser	15

1 Syfte och metod

Tyresö kommun har tillsynsansvar över fristående förskoleverksamhet¹ inom kommunen. Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lag och andra föreskrifter².

Tillsynsbesöket genomfördes våren 2012 av två kommunala tjänstemän (projekt Medborgarfokus) och innefattade intervjuer med pedagoger på båda avdelningarna, intervju med förskolechef, intervju med föräldrar, observation av verksamheten, genomgång av visst skriftligt material och dokumentation samt samtal med barn på Solen. Besöket var förankrat och varar i 12 timmar, fördelat på två tillfällen.

Granskningen utgör en övergripande ögonblicksbild av verksamheten. Barnens kommentarer utifrån samtal har inte ingått i bedömningen, men kan användas av förskolan för reflektion.

Vid vår granskning har vi tagit del av följande dokument.

- Årsplan för verksamheten 2011/12
- Lokal arbetsplan över det pedagogiska året 2011/12
- Uppföljning av brukarundersökning 2010-11
- Välkommen till oss på Solen och Månen 2011/12
- Förskolans traditioner

Vid beskrivande iakttagelser i kapitel fyra, arbetet i förskolan har vi gjort en sammanställning utifrån vad som framgått på förskolans två avdelningar, vid exempel framgår det vilken avdelning som beskrivs.

Iakttagelser vid granskningen har återkopplats till förskolechef som därvid haft möjlighet att komma med synpunkter innan rapporten färdigställts.

¹ 26 kap. 4 § skollagen (2010:800)

² 26 kap. 2 § skollagen

2 Sammanfattande bedömning

2.1 Om kvalitet

Vid bedömningen av kvalitet vägs verksamhetens strukturella förutsättningar, arbetet i förskolan och måluppfyllelsen samman³. Vid en sammanvägning av dessa kriterier, finner vi skäl för att anse att kvaliteten vid förskolan Vintergatan är god.

- **strukturkvalitet** avser de regler som styr verksamheten samt hur verksamheten styrs
- **processkvalitet** avser det som sker i de processer som äger rum i förskolans pedagogiska verksamhet i förhållande till målen i förskolans läroplan
- **resultatkvalitet** avser förskolans måluppfyllelse.

Strukturkvalitet redovisas under rubrik 3 (Verksamhetens förutsättningar) medan processkvalitet och resultatkvalitet redovisas under rubrik 4 (Arbetet i förskolan).

2.2 Strukturkvalitet (verksamhetens förutsättningar)

Förskolan har en god strukturkvalitet. Såväl offentliga regler och riktlinjer som pedagogiska följs. Personalen förefaller kvalificerad för sitt uppdrag. Personaltätheten är god och barngruppen relativt liten. Förskolan har fungerande system och rutiner för att kontinuerligt utvärdera och utveckla verksamheten. Lokalerna anser vi vara anpassade för verksamheten.

2.3 Processkvalitet (arbetet i förskolan)

Förskolan har en god pedagogisk kvalitet. Både personalens förhållningssätt gentemot barnen och barnens förhållningssätt mot varandra präglas av respekt genom det aktiva värdegrundsarbete som förskolan bedriver. Barnen ges utmaningar och stimuleras i sin utveckling genom ett aktivt pedagogiskt arbete och den pedagogiska miljöns utformning. Barnen har inflytande över verksamhetens utformning och över sin dag på förskolan. Former för föräldrainflytande finns och förefaller fungera bra.

³ Skolverkets allmänna råd – kvalitet i förskolan. Skolverket.

2.4 Resultatkvalitet (måluppfyllelse)

Såvitt vi kunnat finna anger läroplanens mål inriktningen och utvecklingen av den pedagogiska verksamheten.

3 Verksamhetens förutsättningar

3.1 Allmänt

Montessoriförskolan Vintergatan ingår i enheten Montessoriskolan Vintergatan. Förskolan ligger nära Tyresö centrum och bedrivs på två avdelningar med tillhörande utegård som delas med skolan. Småbarnsavdelningen, Månen har även en egen liten gård.

Förskolans Montessoripedagogik tar sin grund i att varje barn är en unik, självständig person. Montessorimaterialets delar som består av praktiskt arbete, sensoriskt material, matematik, språk och kultur beskriver förskolan att de arbetar planerat och mångsidigt med. Pedagogernas roll är att bidra till att stärka barnen självkänsla så att de ska kunna hantera kommande med- och motgångar.

Förskolan har två avdelningar, Månen och Solen. På Månen går förskolans yngre barn, 1 till cirka 2,5- 3 år. På Solen som är uppdelad på två hemvister, Östan och Västan går barn som är från cirka 2,5-3 år till fem år. I dagsläget har verksamheten 62 barn inskrivna, 19 barn på Månen och 43 barn på Solen. Sju barn står i förskolans kö.

Öppettider är 7 -17:30. Kommunens satta ramtider för förskolornas öppettider är 06:30-18:30. Kommunens riktlinjer för förskola fastslår att med utgångspunkt i vårdnadshavares behov av vistelsetid för respektive barn fastställer förskolechefen förskolans öppettider. Förskolan har fyra planeringsdagar per år och stänger för sommarsemester v.27-30, men håller öppet vid behov. Enligt kommunens riktlinjer för förskolan får verksamheten ha stängt högst fyra veckor, men omsorg måste hela tiden ordnas efter vårdnadshavarens behov. Förskolan är stängt vid klämdagar.

Förskolan har anpassat sin verksamhet till barn av behov med särskilt stöd och arbetar aktivt med inkludering.

3.2 Personal

Våren 2012 arbetar tolv personer i verksamhetens barngrupper, fem stycken på Månen och sju på Solen. Av pedagogerna är två stycken idag utbildade förskolelärare, en tredje är färdigutbildad om 1,5 år. Resterande är barnskötare med påbyggnadskurser som Montessorilärare och Montessoriasistenten.

Samtliga förskolelärare arbetar på Solen. Registerutdrag från Polisens belastningsregister finns på samtliga anställda.

Förskolechef för verksamheten är lågstadielärare och Montessoriförskollärare samt har en påbörjad men ännu inte avslutad utbildning inom specialpedagogik. Förskolechefen är inte direkt delaktig i barngruppen, utan har utsett en arbetslagsledare för förskolan som bland annat ansvarar för utvärdering och uppföljning av verksamheten.

Vid vårt besök finner vi att pedagogerna ger uttryck för en fin syn på barnen. Vi ser att de utgår från barnens intressen och behov, de visar ett respektfullt bemötande till barnen och visar ett stort engagemang. Denna upplevelse stöds av de intervjuer vi gjort med föräldrar och förskolechef som anger att de känner tillit till pedagogerna och deras kompetens. Utifrån samtal med barn på förskolan framgår det även att ”fröknarna” är snälla.

3.3 Miljö och lokal

I ett Montessorirum finns material både för praktiska, intellektuella och sinnestränande övningar. Alltifrån skokräm och putstrasor till sinnrikt material, som tränar logiskt, matematiskt tänkande. Material, som övar upp skrivförmåga, språkkänsla och grammatik. Men också saker, som låter barnen träna syn, hörsel, lukt, smak och känsel⁴.

Enligt läroplanen för förskolan ska miljön vara öppen, innehållsrik och inbjudande.

Under besöket i verksamheten ser vi att det finns en skillnad i miljöns utformning mellan de två avdelningarna. Vi ser att Solen erbjuder ett större varierat material. Vid samtal med pedagog på Månen och med förskolechef framgår det att Månen befinner sig i en utvecklingsfas där miljön ses över och förslag har framkommit för att skapa en ännu mer inbjudande och lustfylld miljö för barnen. Under besöket på Månen ser vi att barnen innan lunchen aktivt leker med det material som finns i det lekrum vi befinner oss i, bland annat tågbanan, övningar för balans och Montessorimaterial som tränar barnens matematiska förmåga genom sortering av storlek och antal.

Materialet och miljön som erbjuds på förskolan miljö stödjer barnens utveckling och lärande. Det finns ett varierat utbud av material som stödjer barnens utveckling inom både värdegrund så som ansvar och samarbete, språk, matematik, skapande, motorik och naturvetenskap. Miljön är utformad för att skapa en varierad pedagogisk verksamhet för barnen.

⁴ www.montessoriforbundet.se

De olika rummen som finns på förskolan medför att barngruppen på ett naturligt sätt kan genomföra aktiviteter både i små och stora grupper och för både lugna och aktiva aktiviteter. På Solen arbetar de två hemvisterna i identiska rum, där rum i rummen har skapats för olika aktiviteter. Solen har även ett rum för skapande aktiviteter, en hemvrå och ett kök. Månen har ett lekrum med Montessorimaterial, ett kombinerat rum för pyssel och hemvrå, två vilorum och ett rum för lugnare aktiviteter som högläsning.

Månen har en mindre utegård med gungor och sandlåda. Pedagoger berättar att de går över till skolans utegård när skolbarnen har lektioner. På denna gård, som även Solen nyttjar finns lite mer lekredskap som stärker barnens grovmotorik och nyfikenhet, det finns bland annat klätterställning och sparkcyklar. Då bägge gårdarna saknar naturlig skugga under dagen går förskolan regelbundet till en lekpark i närheten.

Lokalerna i sig in- och utvändigt anser vi därav vara ändamålsenliga för verksamheten, men som nämnts i tidigare stycke och som diskuterats med förskolechef finns det en skillnad mellan avdelningarna vad gäller miljöns utformning som stöd för barnens lärande. (Se kap. 4 Arbetet i förskolan för en fördjupning av förskolans miljö kopplad till pedagogiska aktiviteter enligt läroplan).

3.4 Säkerhet

Förskolan har bland annat handlingsplaner för utflykt, om ett barn försvinner samt brandutrymning. Under tillsynsbesöket genomgår dessa en revidering, vi har därav inte tagit del av dem men bitt förskolan komma in med dem till förvaltningen för en översyn när de är klara.

Förskolan genomför en barnskydds rond en gång per år. Vid tillbud och olycka fyller förskolan i uppgifter i en pärm för incidentrapportering där det framkommer vad som skett, när och vart olyckan skett och vilka åtgärder som vidtagits.

Förskolan har en närvarolista där pedagoger kryssar i barns ankomst och hemgång. På listan anger föräldrarna om någon annan än de själva ska hämta barnet vid dagens slut. Pedagogerna lämnar inte ut barnen om inte förälder sagt till innan att annan person ska hämta. Om någon kommer för att hämta barnet utan förvarning, ringer förskolan alltid en förälder.

4 Arbetet i förskolan

Under tillsynsbesöket följer kommunen upp att verksamheten följer förskolans läroplan. Läroplanen för förskolan anger mål och riktlinjer i förhållande till följande områden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Barns inflytande
- Förskola och hem
- Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem
- Uppföljning, utvärdering och utveckling
- Förskolechefens ansvar.

Beskrivningen nedan baserar sig på observation och intervju med pedagoger på samtliga avdelningar samt samtal med barn på Solen och syftet är att tydliggöra hur förskolan arbetar med läroplanens strävansmål. De tre första rubrikerna har i denna rapport slagits ihop under en rubrik, då de naturligt följer varandra (4.1 Värdegrund, pedagogik och inflytande). De två sista målområdena beskrivs även de under en och samma rubrik (4.6 Kvalitetsarbete och förskolechefens ansvar).

4.1 Värdegrund, pedagogik och inflytande

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem. Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet⁵.

Förskolans verksamhet ska utföras på ett sätt som stimulerar och utmanar barnens utveckling och lärande. Miljön ska vara öppen, innehållsrik och inbjudande. Lek, kreativitet och lustfullt lärande ska främjas. Barnens intressen och tankar ska tas tillvara och stärkas i verksamheten för att barnen därigenom ska få ett intresse av att lära sig nya färdigheter, kunskaper och erfarenheter⁶.

Enligt läroplanen är det i förskolan som grunden läggs för att barnen ska förstå vad demokrati är. Att barnen utifrån sin egen förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan bidrar till barnets sociala utveckling. Planeringen av verksamheten och utformningen av miljön bör grunda sig på de behov och intressen som barnen på olika sätt ger uttryck för⁷.

⁵ Lpfö 98/10

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

4.1.1 Slutsatser

Vid vårt besök har vi uppfattat värdegrundsarbetet som ett medvetet och systematiskt förhållningssätt hos pedagogerna, att kvaliteten på den pedagogiska verksamheten är god och stimulerar barnens utveckling och lärande samt att barnen under hela dagen kan påverka aktiviteter.

4.1.2 Gjorda iakttagelser

Pedagoger berättar att de arbetar aktivt med värdegrundsfrågor. Grundtanken på Månen är att skapa trygga barn, berättar en pedagog. Hon säger att de lär barnen att göra själv och väntar in barnen så att de får göra i sin egen takt och utifrån sin egen förmåga. Pedagogerna tolererar inte knuffar och lär barnen att säga stopp.

På Solen berättar pedagog att de arbetar med frihet under ansvar för barnen. De lär barnen att visa respekt för varandra genom samarbetsövningar. Barnen lär sig även att visa respekt för miljön och förskolans material. Vid samling på Solen ser vi ett konkret exempel på pedagogernas arbete med respekt och förhållningssätt till barnen. Pedagogerna använder vid samlingen positiv förstärkning exempelvis när hon ber barnen sitta som "Olle" i stället för att säga till en utpekad individ att den sitter fel. Vid samtal med pedagogen efteråt uttrycker hon klart att pedagogerna aktivt tänker på att föregå med gott exempel då barnen tar efter pedagogernas förhållningssätt.

Vid samtal med barn på Solen berättar de att de trivs på förskolan, att de har vänner att leka med och att de säger till en fröken om de inte får vara med och leka. De berättar vidare att några av fröknarna är snälla men att några är elaka.

Föräldrar vi intervjuat säger att de tycker att det är en öppen, avslappnad, välkomnande, familjär och pedagogisk stämning på förskolan där alla känner alla. Samtliga föräldrar upplever att deras barn känner sig trygga och trivs i förskolan. Två av föräldrarna betonar förskolans samarbete mellan avdelningarna som en styrka, de upplever det som tryggt att både barn och pedagoger mellan avdelningarna känner varandra vilket ger trygghet och närhet.

I arbetet med genus på förskolan berättar pedagogerna att de har ett medvetet förhållningssätt där de inkluderar alla barn i alla övningar och utvecklar barnen oavsett kön. De tänker även på hur de uttrycker sig och undviker ord som "söt" och "cool" när de pratar om barnens kläder.

Vid samtal med barn på Solen får de frågan om pojkar och flickor kan leka med samma saker och om de leker med både flickor och pojkar. Två av barnen svarar nej på båda frågorna och två av barnen svarar att de ibland leker med det andra könet men mest med samma kön.

Under besöket både ser vi och får berättat för oss hur verksamheten arbetar med barnens inflytande. Vid lunch och mellanmål får barnen hjälpa till att duka, själva ta sin mat och plocka undan. Genom ” praktiska livets övningar” som ingår i Montessoripedagogiken ser vi hur barnen i förmiddagens fria aktiviteter bland annat stryker, skalar morötter och skär upp äpplen och sedan plockar undan efter sig. Vid morgonens samling får barnen en och en ta ställning till vad de vill göra under förmiddagen.

Pedagogerna berättar att de lyssnar in barnen och låter dem bestämma. Vid förskolans terminsvernissage är det barnen själva som får bestämma vilka bilder de ska visa. De uppmuntrar även barnen till att hjälpa till i verksamheten.

Barnen vi pratar med berättar att det är fröknarna som bestämmer, men att de ibland får bestämma lekar. De berättar även att de brukar hjälpa till med att duka, baka, plocka undan och vara fröken vid samlingar.

Förskolans arbete med matematik kommer in som naturliga inslag i verksamheten dagligen, berättar pedagoger. På Månen berättar en pedagog att de arbetar med matematiska begrepp vid bland annat måltider, blöjbyten, påsättning av kläder och genom sång och ramsor. Pedagogen säger att de i de ovan nämnda situationerna lär barnen att räkna och att använda matematiska begrepp; vid måltider får barnen räkna och föra resonemang över antal tallrikar i förhållande till antal barn, hur mycket mat som läggs upp på tallriken och vid påklädning och vid samlingar får barnen bland annat räkna antal skor och antal barn.

Vid en samling inför lunchen får vi se ett exempel på hur förskolan arbetar med matematik med avdelningens treåringar på avdelningen Månen. Genom en övning där pedagogen plockar fram och tar bort en varierad mängd föremål tränar och utvecklar barnen sin förståelse för mängd, antal, talbegrepp och förändring.

På Solen är vi med på en samling där vi ser att barnen utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka och använda matematiska begrepp. Vid samlingen får ett barn i uppgift att räkna antal pojkar respektive flickor. I led med Montessoripedagogiken får barnen sedan visuell inlärning genom att barnet med hjälp av träsiffror (0-9) och de fyra räknesätten får addera ihop antal barn.

Vi medverkar under förmiddagens fria lek och ser hur barnen aktivt och lustfyllt arbetar med olika typer av Montessorimaterial och stenciler för att både utveckla förståelsen för antal, ordning och talbegrepp samt att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp. Vi ser på när ett barn genom addition kommer fram till vilka färger en bildstencil ska färgläggas i.

Pedagog vi samtalar med anger en del exempel på hur förskolan arbetar med matematik i vardagen. Det är bland annat genom veckovisa baktillfällen med barnen och genom att räkna och sortera med hjälp av Montessorimaterial. Montessorimaterialet främjar bland annat barnens kunskap och förståelse för antal, ordning och talbegrepp samt att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp som längre och kortare. Förskolans sensoriska material bidrar till att barnens lärande utmanas och sker på mer än ett sätt. Det sensoriska materialet utgörs bland annat av sandpapperssiffror för känselträning. Barnen får följa siffrans form med fingret och sedan själv avbilda siffran i sand eller på papper.

För att stimulera barnens språkutveckling arbetar Månen med barnen både enskilt och i grupp. En pedagog vi pratar med berättar att de ger barnen tid att formulera sig och att pedagogerna ständigt pratar med barnen om vad de gör och vad som sker, för att utveckla barnens ordförråd. Genom rim och ramsor, sånger och högläsning stimulerar förskolan barnens språkutveckling då barnen lär sig att leka med ord, ställa frågor och lära sig nya ord och begrepp. Månen arbetar med stödtecken, vilket fungerar som ett stöd i kommunikationen mellan både barn-pedagog och barn -barn.

Pedagog på Solen berättar att olika typer av ordlekar, laminerade bild- och ordkort där föremålet ska paras ihop med rätt ordkort, para ihop motsatsord med varandra och att lära sig alfabetet och att ljuda ord för att sedan skriva ned dem är exempel på hur de arbetar med språklig utveckling. Under vårt besök på avdelningen ser vi hur barnen aktivt arbetar med det material som vi fått berättat om. Pedagogen berättar även att de varje dag har högläsning för barnen.

Förskolan har ett varierat skapandematerial för barnen, det finns bland annat målarstaffli och olika typer av material för pyssel. Under vårt besök får vi se hur barnen på Solen tillsammans med en pedagog gör en varsin blomsterkrans som ska bäras vid förskolans sommaravslutning.

Barnens motoriska förmågor samt koordinationsförmåga tränas bland annat genom gymnastik och utomhusaktiviteter så som att gå i skogen. Pedagog på Månen berättar att de genom olika lustfyllda övningar med barnen lär dem grundrörelser så som att åla, krypa, snurra och hoppa. På Solen blir vi visade ett material som tränar barnens finmotorik genom att barnen får knyta rosetter, knäppa knappar och dra upp/ ned blixtlås. Vid samling på Solen ser vi även hur barnen aktiveras genom sång och dans.

För att utveckla barnens kunnande om växter och djur berättar pedagoger att vid promenader och skogsutflykter tittar de på insekter, blommor, fåglar, natur och vatten och samtalar med barnen både på plats och genom faktaböcker. De lär barnen att visa respekt för miljön och utvecklar deras förståelse och nyfikenhet för naturvetenskap. Solen arbetar en dag i veckan med Russinhissen,

som är en bok med experiment inom kemi och fysik. På Solen ser vi att det finns material som stimulerar barnen till att utforska naturvetenskap. Under vårt besök har några av barnen tagit fram ett material där magnetiska föremål är gömda bland bönor. Med hjälp av en magnet ska de få fram föremålen. Vi ser även uppsatt dokumentation där barnen har utforskat vad man kan göra med ägg och hur ägg reagerar olika beroende på om det är kokt eller inte. Det finns även uppsatt dokumentation som visar bilder på vårtecken barnen har sett i naturen.

Vi frågar barnen om de saknar något material på förskolan och två av barnen säger att de inte saknar något material, övriga två barn berättar att de saknar tågbanan som förut fanns. Förskolan byter regelbundet ut material för att barnen ska få variation.

Barnen vi samtalar med tycker att det roligaste på förskolan är att lära sig matte, klättra i klätterställningen, bli infångad av tjejerna, spela fotboll, leka i hemvrån, leka med kompisar, dansa och hjula. På frågan om det är något de inte gillar på förskolan svarar ett barn att det är tråkigt att sjunga. Andra svar vi får är att det är tråkigt när tjejerna inte vill fånga en, när man inte har någon att leka med och när de äldre barnen är dumma. Vi frågar barnen vad de tycker att de lärt sig på förskolan och får till svar att de lärt sig att läsa, att inte klippa utanför stencilen, att inte slåss och att vara vänner.

4.2 Föräldrasamverkan

Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen⁸.

4.2.1 Slutsatser

Vid vårt besök har vi uppfattat att samverkan mellan förskola och hem fungerar bra. Det finns väl fungerande rutiner för att ge föräldrar relevant information om verksamheten och om det egna barnet och kanaler för föräldrars inflytande.

4.2.2 Gjorda iakttagelser

Samtliga föräldrar vi intervjuat har angett att Vintergatan var deras förstahandsval, bland annat på grund av storleken, via ryktesspridning, pedagogiken och pedagogerna.

⁸ Lpfö 98/10

Pedagogerna upplever att föräldrarna är nöjda med verksamheten och känner förtroende för pedagogerna. Föräldrarna vi pratat med bekräftar att de känner tillit till personalen.

Kanaler för föräldrainflytande tycker föräldrar finns genom föräldraråd, föräldramöten och vid utvecklingssamtal. De tycker att pedagogerna är lyhörda och berättar att flera av de förslag som föräldrar har haft har förverkligats. En förälder anser att föräldraråden kunde ske lite kontinuerligare och en förälder önskar lite mer inflytande.

Vi ser under besöket att förskolan har föräldrainformation uppsatt i respektive avdelnings hall, bland annat information om veckans aktiviteter och bildokumentation som visar genomförda aktiviteter och utflykter. Föräldrar anger att de får bra och tillräcklig information om sitt barn, bland annat vid hämtning och lämning men även vid utvecklingssamtal som genomförs två gånger per år. Föräldrarna uttrycker att de får mer information om sitt barns dag i verksamheten på Månen än vad de upplever att de får på Solen. Pedagogerna berättar att föräldrar även får information via månadsbrev.

Föräldrar vi intervjuat anger att de fått information om förskolans mål och innehåll samt information om läroplanen, bland annat vid föräldramöten och i månadsbrev. De upplever att förskolan arbetar utifrån egna satta mål och läroplanens mål.

4.3 Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem

Förskolan ska sträva efter att skapa ett förtroendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet. Syftet är att stödja barnens allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. När det är dags för barnet att lämna förskolan för den nya verksamheten har förskolan till uppgift att hitta former för att avrunda och avsluta förskoleperioden. Barn med särskilt stöd ska uppmärksammas extra vid övergången till nya verksamheter ⁹.

4.3.1 Slutsatser

Såvitt framkommit finns det fungerande rutiner för samverkan med förskoleklass och skola samt regelbundna besök i närsamhället.

4.3.2 Gjorda iakttagelser

Pedagog på Månen berättar att när det är dags för barnen att byta avdelning får de terminen innan bytet vara med i den nya barngruppen en heldag i veckan. Månens barn arbetar i tvärgrupper med Solens yngre barn för att de ska lära

⁹ Lpfö 98/10

känna varandra. Föräldrar på Månen inbjuds till frukostmöte där pedagoger från både Månen och Solen närvarar och ger information inför bytet.

Solen har samarbete med skolan i olika projekt och på det sättet lär barnen känna varandra inför övergången, berättar pedagog på Solen.

Barnen lär känna närsamhället och näringslivet bland annat genom regelbundna utflykter till skogen och parker inom kommunen, simhallen samt museum och teaterbesök. Under vårt besök ska Solen besöka Skansen kommande vecka.

Föräldrar vi pratat med uttrycker förskolans småskalighet som en trygghet inför barnens övergångar. De ser och hör sina barn berätta om den nära kontakt som finns mellan barnen från förskola upp till skola. En förälder vill som en övrig punkt belysa Månens regelbundna utflykter som en styrka där hon ser att barnen får lära sig att ta eget ansvar och växa som individer.

4.4 Kvalitetsarbete och förskolechefens ansvar

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barns utveckling och lärande följas dokumenteras och analyseras¹⁰.

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal i förskolan har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet. Förskolechefen har ansvaret för förskolans kvalitet¹¹.

Innehållet i läroplanen ska ses som en helhet där alla delar står i relation till varandra¹². Den pedagogiska dokumentationen av vad som sker beträffande barnens läroprocesser i förhållande till denna helhet innefattar ett arbetssätt som kännetecknas av en ständig växelverkan mellan läroplan, barn, pedagoger och dokumentation. Dokumentationen är således inte ett ändamål i sig utan en del i en arbetsprocess där det gäller att göra barnen delaktiga.

4.4.1 Slutsatser

Förskolan har rutiner för att systematiskt utvärdera och utveckla verksamheten. Förskolechef har delegerat ansvaret för pedagogisk uppföljning och utvärdering

¹⁰ Lpfö 98/10

¹¹ Ibid.

¹² ”Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan – pedagogisk dokumentation”, Skolverket 2012

till arbetslagsledaren och det framkommer att forum finns för pedagogerna att diskutera och bli ledda i pedagogiska frågor.

4.4.2 Gjorda iakttagelser

Förskolan har fyra planeringsdagar per år. Arbetslagsledare på förskolan uttrycker att det är för lite tid för att diskutera pedagogiska frågor och förbereda verksamheten. Pedagoger vi samtalat med instämmer. De tycker vidare att de blir ledda i det pedagogiska arbetet och att det finns former för att diskutera pedagogiska frågor. De önskar dock en större regelbundenhet för möten där pedagogiska frågor kan diskuteras.

Samtal med förskolechef och pedagoger visar att det finns en samsyn mellan de utvecklingsområden som förskolan arbetar med under läsåret.

Vid höstens planeringsdagar gör förskolan en gemensam grovplanering som sedan utvecklas och bryts ned i detalj per avdelning. Underlaget som används vid utvärdering vid höstens planeringsdagar är resultatet på kommunens årliga brukarundersökning samt resultat på förskolans egen föräldraenkät, föregående årsplanering och dokumentation som utvärderingssamtal med barn och utvärderingar av genomförda aktiviteter samt föräldrasynpunkter.

Arbetslagsledare/förskolechef har inför planeringsdagar förberett en grund, samtliga pedagoger medverkar vid planeringsdagarna och har inflytande över vad som beslutas och hur det formuleras.

Förskolan drar nytta av de resultat utvärderingarna visar genom att hitta nya former och arbetssätt där de ser att de inte fått det resultat de strävade efter och goda resultat förstärker och bibehåller de. Pedagoger och förskolechef uttrycker en samsyn över de utvecklingsområden verksamheten arbetar med och pedagogerna anser att de gemensamt jobbar mot samma mål.

Vårens planeringsdagar används till att göra en halvdags inspirerande studiebesök samt till att gå igenom resultatet på kommunens årliga brukarundersökning resterande dag. En heldag avsätts även för respektive avdelning där pedagoger bland annat förbereder utvecklingssamtal., ser över och fixa miljön på avdelningen samt sammanställer barnens portfoliopärmar.

Pedagogiska frågor diskuteras främst under arbetsplatsträffar, som sker en gång per månad. Vid denna träff diskuteras gemensamma frågor för förskolan, men tid avsätts även för att respektive avdelning ska kunna diskutera inom arbetslaget. Varannan vecka har respektive avdelning ett kortare avstämningsmöte och löpande vid behov tar pedagogerna upp aktuella frågor.

Under besöket i verksamheten har vi tittat på den uppsatta dokumentation och den samlade dokumentationen i barnens portfolio, då dessa ger ett underlag för att synliggöra delar av förskolans pedagogiska arbete och är ett underlag när verksamheten utvärderar sin förmåga att utveckla barnen.

Som nämnts ovan i slutsatser var mycket av förskolans uppsatta bildokumentation nedplockad på grund av kommande vårvernissage. Den dokumentation som sitter uppe visar tydligt både för föräldrar, barn och eventuella besökare i verksamheten vad förskolan arbetat med utifrån läroplanens målområden.

Det framkommer efter skriftliga frågor till förskolans arbetslagsledare och förskolechef efter tillsynsbesöket att den pedagogiska dokumentationen används som underlag för att utvärdera verksamheten. Efter bland annat genomförda vernissager och utflykter utvärderar och reflekterar pedagogerna både inom gruppen och med barnen. Reflektionen med barnen kan se olika ut beroende på vad förskolan gjort med barnen. Barnen får efter aktiviteter så som teaterbesök rita och återberätta vad de varit med om. Barnen har ett krysschema med aktiviteter som pedagogerna använder vid utvärdering av barnens arbeten och intressen.

Portfolion följer barnen mellan avdelningarna och den har tydliga rubriker. Den är därigenom lätt att följa. På Månen är portfolion inte synlig för barnen, men varje barn har en egen Jag-bok väl synlig som barnen kan titta i när de vill. I portfolion finns det kort tagna på barnen när de genomför olika aktiviteter, tanken är att barnet och vårdnadshavarna ska kunna följa sin egen/sitt egna barns utveckling.

Barnen är väl medvetna om att de har en portfolio och visar stolt upp sina teckningar och kort under besöket. De reflekterar själv över vad de lärt sig och hur de utvecklats.

Tyresö den 26 juni 2012

Sandra Fritz
Kvalitetscontroller